

Suuline tõlketeenus: abimaterjal tellijale

Mida silmas pidada ürituse planeerimisel

Sisukord

Kolm põhilist suulise tõlkimise tüüpi	2
Kas broneerida üks või kaks tõlki?	2
Ürituse intensiivsus ja tempo	2
Ürituse teema keerukus.....	2
Pauside olemasolu	3
Kas 2–4 tundi kestvale üritusele piisab ühest tõlgist?	3
Millal pean tellima 2 tõlki?	3
Veel suulise tõlkimise tüüpe	4
Mis üritusele millist tüüpi teenus valida?	4
Järeltõlge	4
Sünkroontõlge	4
Sosintõlge	5
Konverentsitõlge.....	5
Suuline lihttõlge	6
Kaugtõlge telefoni teel	6
Kaugtõlge videokõne teel	7
Mitu päeva enne üritust tuleks tõlk ette broneerida?	8
Miks on varakult ettebroneerimine oluline?	8
Millal ja mis materjal tõlgile ettevalmistamiseks saata?	9
Miks on materjal tõlgile hädavajalik?	9
Millal materjal saata?	9
Mis materjali tõlk ettevalmistamiseks vajab?	10
Kas valida sünkroontõlketehnika või giidikomplektid?	11
Sünkroontõlketehnika	11
Giiditehnika	12
Millal kasutada sünkroontõlketehnikat?	12
Millal kasutada giidikomplekte (kaasaskantavat süsteemi)?	12
Kokkuvõte	13

Kolm põhilist suulise tõlkimise tüüpi

Sünkroontõlge (2 tõlgiga teenus) sobib suurema auditooriumiga üritustele, kus tõlget on vaja reaajas. Tõlgid istuvad spetsiaalses tõlketehnikaga varustatud helikindlas kabiinis (veebiürituse puhul enda kontoris), kuulavad kõrvaklappide kaudu esinejat ja tõlgivad mõne sekundilise viivitusega, st tõlge jõuab kuulajateni kõrvaklappide kaudu peaaegu kohe. Tööviis 2 tõlgiga teenuse puhul: üks tõlk tõlgib, teine aitab teda märkmete tegemisel ja võtab tõlkimise üle u 15–20 minutiliste intervallidega. Selline meeskonnatöö tagab alati ühtlase ja tõrgeteta teenuse.

Järeltõlge (1 tõlgiga teenus) sobib väiksemale ja rahuliku tempoga üritusele (nt kohtumisele ja koolitusele). Järeltõlkides saab tõlk kõneleja jutu või vestlejate dialoogide vahel võtta lisaaega oma mõtete korrastamiseks ja märkmete tegemiseks. Kõneldu tõlgitakse kuni viieminutiliste lõikude kaupa (mitte reaajas), st kõneleja ja tõlk räägivad kordamööda. Seepärast tuleb järeltõlkega üritusel arvestada kuni kahekordse ajakuluga.

Sosintõlge (1 tõlgiga teenus) sobib üritusele, kus auditooriumis on maksimaalselt kuni kolm tõlget vajavat inimest. Tõlk istub nende vahetus läheduses ja tõlgib vaikselt häälel esineja jutuga samal ajal (reaajas). Tõlketehnikat ei ole vaja, kuid tõlgini jõudva välise müra tõttu ei pruugi tema tõlkimise kvaliteet olla nii hea nagu sünkroontõlke puhul. Lisaks võib tõlkimine häirida ka teisi ruumis tõlgi läheduses viibijaid, kes tõlget ei vaja.

Kas broneerida üks või kaks tõlki?

Sünkroontõlke puhul on alati vaja tellida 2 tõlki. Järeltõlke puhul on rusikareegel, et üle 4 tunni kestvad üritused vajavad alati kahte tõlki. See tuleneb asjaolust, et üks tõlk suudab töötada päevas intensiivselt tõlkides kokku u 4 töötundi (sisse ei ole arvestatud pause). Alla 4 tunni ürituste puhul määrab vajitava tõlkide arvu ürituse intensiivsus, valdkond ja pauside arv.

Ürituse intensiivsus ja tempo

- Pingelistel läbirääkimistel, kiire tempoga koosolekutel või pideva dialoogiga üritusel, kus osalejad esitavad palju tõlgitavat informatsiooni, väsib üks tõlk oluliselt kiiremini ja vaja läheb kahte tõlki.
- Kui üritus on rahuliku tempoga, sisaldab lihtsamaid ettekandeid ja mitmeid loomulikke pause (nt osalejad mõtleavad või teevad tõlkimist mittevajavat rühmatööd), siis suudab üks tõlk seda tõlkida.

Ürituse teema keerukus

- **Spetsiifiline:** näiteks meditsiini-, teadus-, tehnika- või finantsvaldkonna terminoloogia nõuab suuremat keskendumist. Mida keerulisem on teema, seda raskem on ühel tõlgil pikalt järjest keskenduda. Juba pärast 1,5 tundi tõlkimist võib tõlke täpsus hakata langema ja seepärast on vaja tellida kaks tõlki.

- **Lihtne ja argipäevane:** üldised arutelud või lihtsamad teemad on vaimsalt vähem kurnavad; st üks tõlk jaksab kauem üksi järjest tõlkida.

Pauside olemasolu

- Iga 45 minutit kestva tõlkimist vajava osa jaoks on vaja ette näha 15-minutit pausi. Kui 2 tunnise ürituse sisse arvestada kokku u 30-minuti jagu pause, siis saab ühe tõlgiga hakkama.
- Kui üritus toimub 2 tundi järjest ilma ühegi pausita, on tõlkekvaliteedi langus ürituse teises pooles oodatav. Väsimuse tekkides võib tõlk hakata tõlkides detaile vahele jätma, kasutama lihtsamat sõnavara või tegema vigu. Soovitav on kaasata 2 tõlki.

Soovitus

Kui suulist tõlget vajav üritus kestab üle 2 tunni, siis on kvaliteedi ja järjepidevuse tagamiseks tungivalt soovitatav kasutada kahte tõlki.

TÄHELEPANU!

Järeltõlketeenuse puhul peab arvestama, et 2 tunnine üritus kestab tegelikkuses **u 3–4 tundi**. Sest üritusel räägitut öeldakse kaks korda: esimest korda ettekandja/osaleja poolt ja teist korda tõlgitult tõlgi poolt. Kui ajakava on rangelt 2 tundi, tuleks kaaluda järeltõlke asemel sünkroontõlget.

Kas 2–4 tundi kestvale üritusele piisab ühest tõlgist?

Jah, kui ürituse tempo on rahulik, teemavaldkond lihtne ja tõlk saab ürituse vältel regulaarselt pikemaid pause teha ega ei pea pidevalt tõlkima. Kui on soov kindlasti teha näiteks 3 tunnine üritus ühe tõlgiga, siis mitmed professionaalsed tõlgid ei pruugi tellimust töösse võtta, sest riskivad suuresti sellega, et teenuse kvaliteet saab olema kehvem, mis omakorda mõjutab tõlgi mainet. Väsinud ja ülekoormatud tõlk ei suuda pakkuda suurepärase teenust. Seepärast on normiks üle 2 h kestvale üritusele kaasata 2 tõlki.

Millal pean tellima 2 tõlki?

Ühe tõlgi võimekus tõlkida täpselt ja kiirelt langeb märgatavalt pärast 30 minutit kestnud intensiivset tööd. Seepärast töötavad tõlgid alati paaris. Sel ajal kui üks tõlgib, toetab teine teda: kuulab tähelepanelikult, otsib valdkonna termineid ja aitab vältida oma kolleegi võimalikke ebatäpsusi. Kui tõlk töötab üksi, siis langeb tema tõlkekvaliteet järsult pärast esimest tundi. Seepärast enam kui 2 tundi kestvatele üritustele soovitame alati tellida 2 tõlgiga teenuse. Tööviis 2 tõlgiga teenuse puhul: üks tõlk tõlgib, teine aitab teda märkmete tegemisel ja võtab tõlkimise üle u 15–30 minutilise intervalliga. Selline valdkonna standardiks kujunenud 2 tõlgiga meeskonnatöö tagab ühtlase ja tõrgeteta teenuse.

Veel suulise tõlkimise tüüpe

Konverentsitõlge – sünkroontõlke liik, mille puhul on vaja kasutada kahte professionaalset konverentside tõlkimisele spetsialiseerunud tõlki.

Kaugtõlge – tähendab tõlkimist telefoni või veebi vahendusel, mille puhul tõlk ja osalejad ei peaks füüsiliselt kohtuma. Kaugtõlget saab pakkuda nii järeltõlkena kui ka sünkroontõlkena.

Suuline lihttõlge – sisult lihtsama ja ajaliselt lühema vestluse tõlge telefoni või videosilla teel. Suulist lihttõlke teenust saab tellida ettebroneeringuga või ka „telli kohe“ nõudluse põhisel. Sobib järgmistel juhtudel: arstivisiit, eraisiku kohtumine ametnikuga, vestlus klienditoega jms.

Mis üritusele millist tüüpi teenus valida?

Järeltõlge

Kõneleja räägib paar lauset või jutulõigu ära ja teeb tõlkija jaoks pausi. Tõlk, kes on kõnet kuulanud ja märkmeid teinud, tõlgib seejärel kuulnud osa sihtkeelde. Seejärel jätkab kõneleja rääkimist. Kõneleja ja tõlk räägivad teineteise järel.

Sobib järgmistel juhtudel

- ärikohtumised ja läbirääkimised
- üks-ühele intervjuud
- kohtuistungid, notaritehingud, kliendi ja juristi vestlused
- toodete ja teenuste esitlused
- arstivisiidid ja konsultatsioonid
- ekskursioonid ja auditeerimised
- pressikonverentsid

Eripärad

- **Ajakulu:** üritus kestab poole kauem, kuna kõneldut korratakse ka tõlgi poolt
- **Tehnika:** spetsiaalset tõlketehnikat ei ole vaja
- **Interaktiivsus:** sobib hästi olukordades, kus osalejate vahel on dialoog
- **Kestus:** kui üritus kestab üle 2 tunni, siis on vaja tellida 2 tõlki
- **Maksumus:** tunnitasu arvestus

Sünkroontõlge

Tõlk töötab üldjuhul ürituse toimumispaigas helikindlas tõlkekabiinis, kuulab kõnelejat(e) kõrvaklappide kaudu ja tõlgib samal ajal mikrofoni. Tõlge jõuab kuulajani reaalselt

juhtmevabalt tema kõrvaklappide kaudu, mis on seadistatud soovitud keele kanalile. Kuna sünkroontõlge nõuab väga põhjalikku keskendumist, töötavad sünkroontõlgid paaris ja tõlgivad kordamööda iga 15–30 minuti järel teineteiselt töö üle võttes.

Sobib järgmistel juhtudel

- rahvusvahelised konverentsid, tippkohtumised ja foorumid
- otseülekanded televisioonis või veebis
- suurettevõtete esitlused
- pikad koolitused ja seminarid

Eripärad

- **Ajakulu:** kuna tõlge toimub reaajas, siis ürituse kestust tõlkimine ei pikenda
- **Tehnika:** vaja on spetsiaalset tõlketehnikat (helikindlaid tõlkekabiine, pulte, mikrofone ja kõrvaklappe)
- **Interaktiivsus:** sobib hästi siis, kui üks kõneleja esineb suure publiku ees, sest tõlkimine ei sega esineja kõnet
- **Maksumus:** päevatasu või tunnitasu arvestus

Sosintõlge

Sosintõlge on sünkroontõlke alaliik, mille jaoks ei ole tõlketehnikat vaja. Tõlk istub või seisab ühe kuulaja kõrval ning sosistab talle tõlget samal ajal kui kõneleja räägib.

Sobib järgmistel juhtudel

- kui suurema grupi seas vajab tõlget ainult 1–3 inimest
- diplomaatilised kohtumised, ekskursioonid või külastused
- kohtuistungid, kus süüdistatav või tunnistaja ei oska riigikeelt
- kui väike delegatsioon osaleb konverentsil, aga nende jaoks ei ole tõlketehnikat organiseeritud

Eripärad

- **Ajakulu:** kuna tõlkimine toimub reaajas, siis ürituse kestust see ei mõjuta
- **Tehnika:** spetsiaalset tehnikat ei ole vaja
- **Ruum:** tõlk ja kuulaja peavad seisma või istuma üksteise kõrval
- **Heli:** mürarikkas keskkonnas on keeruline tõlkida; samuti võib tõlke sosistamine teisi segada
- **Kestus:** kui üritus kestab üle ühe tunni, siis on vaja kahte tõlki
- **Maksumus:** tunnitasu arvestus

Konverentsitõlge

Konverentsitõlk on sünkroontõlke ekspert. Tal peavad olema põhjalikud teadmised konkreetse konverentsi valdkonnast (nt meditsiin, rahandus, õigus, tehnoloogia või

avalik sektor). Ürituse toimumiskohas peab olema tõlketehnika või tuleb rentida tõlkekabiinid, pult ja kõrvaklapid.

Sobib järgmistel juhtudel

- konverentsid ja rahvusvahelised foorumid

Eripärad

- Konverentsitõlge erineb tavalisest sünkroontõlkest selle poolest, et see nõuab tõlgilt põhjalikke valdkonna teadmisi, suurt pingetaluvust ja suutlikkust tõlkida erialatermineid reaajas laimatum – see kõik eeldab suulise tõlkeoskuse tipptaset ja pikka kogemust. Kõik suulised tõlgid ei ole võimelised konverentsil tõlget tegema.
- **Tõlkimise planeerimine:** soovitatav on broneerida tõlgid vähemalt 6–2 kuud enne üritust
- **Maksumus:** päevatasu arvestus

Suuline lihttõlge

Lihttõlge aitab hädavajalikud teenused (nt arstiabi, õigusabi, haridus- ja sotsiaalteenused) teha kättesaadavaks elanikele, kes ei kõnele riigikeelt. Lihttõlge aitab teenusepakkujal ja teenuse vajajal suhelda.

Sobib järgmistel juhtudel

- kahe inimese või väiksema grupi vestluse tõlkimisel
- plaanilised arstivisiidid, suhtlus traumapunktis või taastusravi visiidil
- politsei ülekuulamised või õigusabi nõustamine
- suhtlemine töötukassaga, lastekaitsega vms
- lastevanemate koosolekud, kooli sisseastumine ja õppenõustamine

Eripärad

- **Asukoht:** reeglina kaugtõlge, aga võib toimuda ka kohapeal
- **Ajakriitilisus:** saab tellida ette broneerides või „telli kohe“ nõudluse põhiselt
- **Valdkonna keerukus:** süvateadmised valdkonnast ja professionaalne tõlkekogemus ei pruugi olla vajalikud, kuid tõlk peab tegema oma tööd täpselt ja erapooletult
- **Kultuuriteadlikkus:** tõlk peab aitama mõista ka kultuurilisi erinevusi
- **Konfidentsiaalsus:** konfidentsiaalsus väga oluline, sest teenust vajavad eraisikud
- **Maksumus:** minutipõhine või tunnipõhine arvestus

Kaugtõlge telefoni teel

Kaugtõlke liik, mille puhul tõlgitakse telefoni teel. Teenus saadaval kiirelt vajaduse tekkides. Reeglina tõlgitakse järeltõlke vormis.

Sobib järgmistel juhtudel

- klienditeeninduse kõned (pangad, kindlustus- ja kommunaalteenused)
- hädaabikõned vms
- arstiaja broneerimised ja kõned patsientidega

Eripärad

- **Suhtlusviis:** ainult heli; videopilti ei ole ja see võib teha tõlkimise mõneti keerulisemaks
- **Kasutuslihtsus:** ootamatu vajaduse korral kiiresti kättesaadav ja kergesti kasutatav tõlketeenus
- **Maksumus:** reeglina minutihind

Kaugtõlge videokõne teel

Osapooled ühendatakse videokõne kaudu (nt Teams, Zoom, Google Meet või spetsiaalne tõlkerakendus). Tõlge võib olla kas järeltõlge või sünkroontõlge.

Sobib järgmistel juhtudel

- veebiseminarid, virtuaalkoosolekud või hübriidvormis üritused
- meditsiinikonsultatsioonid, kus pildi nägemine on oluline
- ärikonsultatsioonid ja õigusabi
- kaugtõestamisega notaritehingud

Eripärad

- **Suhtlusviis:** heli ja videopilt
- **Tehnika osatähtsus:** kõigil osalejatel peab olema väga hea internetiühendus, hea kvaliteediga mikrofoni ja kaamera. Kõige suuremaks ohukohaks tõlke kvaliteedi tagamisel on tehnilised probleemid (nt ühenduse katkemine, halb helikvaliteet, halb kuuldavus jms)
- **Maksumus:** minutipõhine või tunnipõhine arvestus

Mitu päeva enne üritust tuleks tõlk ette broneerida?

Üldiselt kehtib reegel, et suuline tõlk tuleb tellida võimalikult vara. Parimatel tõlkidel on tööd ette teada mitu kuud varem ja viimase hetke päringutele on keerulisem vaba spetsialisti leida, eriti spetsiifilisi teadmisi nõudvates valdkondades. Soovitame oma ürituse planeerimisel lähtuda järgmisest ajast.

Konverentsid ja suuremad üritused (sünkroontõlge): 6–2 kuud ette

Sünkroontõlgid on nõutud spetsialistid ja nende arv on piiratud, seepärast tuleks nad võimalikult varakult broneerida. Suuremate rahvusvaheliste konverentside puhul on lisaks tõlkidele vaja spetsiaalset tehnikat, mille organiseerimine võtab aega. Varajane broneerimine tagab, et saate oma valdkonda tundvad ja kogenud tipptegijad, kes saavad varuda endale piisavalt aega sisuliseks ettevalmistamiseks.

Seminarid, koolitused ja läbirääkimised (järeltõlge/sosintõlge): 9–3 nädalat ette

Järeltõlke on rohkem kui sünkroontõlke ja ettetellimise aeg on lühem. Soovitame siiski tõlgi broneerida võimalikult varakult. Hiljemalt üks kuu enne üritust on piisav aeg, et leida sobiv tõlk, kellel jääb ka piisav ajavaru ürituse teemaga põhjalikult tutvuda. Mida spetsiifilisem on teema (nt õigus, meditsiin või tehnoloogia), seda olulisem on tõlgile jätta pikem ettevalmistusaeg.

Lühemad kohtumised, notariaalsed tehingud või istungid: 6–1 nädalat ette

Ühe või kahe tunniste kohtumistele on tõlgi leidmine tavaliselt lihtsam, kuid siiski ei tasu jätta seda viimasele hetkele. Isegi lühemad kohtumised nõuavad tõlgilt ettevalmistust ja broneerides tõlgi varakult ette, leiate tõlgi kiiremini ja jätate tõlgile piisava aja ürituse jaoks ette valmistada.

Kiireloomulised ja ootamatud vajadused: võtke ühendust esimesel võimalusel

Loomulikult tuleb ette olukordi, kus tõlkevajadus tekib ootamatult. Ka sellisel juhul tasub kohe ühendust võtta. Anname endast parima, et leida vaba tõlk. Kui teil on kiireloomuliste tõlkimiste vajadus pidev ja tööd palju, siis saame pakkuda ka erilahendusega kohandatud teenust: „telli kohe“ suuline tõlge läbi meie tõlkeäpi (nn tõlke Bolt).

Miks on varakult ettebroneerimine oluline?

1. **Parimate tõlkide saadavus:** kogenud ja nõutud tõlgid broneeritakse kuid ette. Mida hiljem päringu esitate, seda väiksem on tõenäosus leida oma ala tipptegija.
2. **Põhjalik ettevalmistus = kvaliteetsem tõlge:** suuline tõlge on palju enam kui lihtsalt sõnade ühest keelest teise tõlkimine. Kvaliteetse tõlke tagamiseks peab tõlk end kurssi viima ürituse teemaga, terminoloogiaga, esinejate taustaga ja päevakavaga. Mida rohkem on tõlgil aega ettevalmistuseks (sh kliendilt saadud materjalidega tutvumiseks), seda täpsem ja sujuvam on tulemus.
3. **Haruldased keelesuunad ja spetsiifilised valdkonnad:** kui vajate tõlget haruldases keelepaaris (nt eesti-hiina) või väga spetsiifilises valdkonnas (nt tuumafüüsika või ravimi patent), on sobiva spetsialisti leidmine aeganõudvam või spetsialisti ettevalmistusaeg pikem.

4. **Logistika ja tehnika organiseerimine:** sünkroontõlke puhul on vaja organiseerida tõlkekabiinid, helitehnika ja tehnikud. Varajane broneerimine tagab, et vajalik tehniline pool saab sujuvalt korraldatud.

Pane tähele, et ettebroneerimise aeg on oluline ka tõlke kvaliteedi tagamiseks. Tõlk, kes saab enne üritust sisulise materjaliga tutvuda ja nn kodutööd teha, suudab paremat ja täpsemat teenust osutada. Ettevalmistav materjal on kvaliteetse tõlketeenuse tagamise üks olulisemaid eeldusi.

Millal ja mis materjal tõlgile ettevalmistamiseks saata?

Kvaliteetse tõlketeenuse üks olulisemaid eeldusi on tõlgi põhjalik ettevalmistus. Mida põhjalikum materjal on, seda parema ettevalmistuse saab tõlke enne üritust teha.

Miks on materjal tõlgile hädavajalik?

- **Terminoloogia:** igal valdkonnal on oma spetsiifiline sõnavara ja lühendid. Ettevalmistav materjal võimaldab tõlgil luua terminibaasi ja leida täpsed tõlkevasted sihtkeeles, et vältida tõlkimisel ebatäpsust. Tõlk ei ole nõ automaat-sõnaraamat ja seepärast valmistab ta enda jaoks sõnavaraloendi ette enne ürituse algust.
- **Nimede ja ametinimetuste korrektsus:** ettekannetes mainitakse sageli isikute, ettevõtete, ametinimetuste või toodete nimesid. Neid eelnevalt nähes saab tõlk tagada nende korrektse häälduse ja täpse tõlke.
- **Konteksti ja sõnumi mõistmine:** päevakava ja ettekannete sisu aitavad tõlgil mõista ürituse üldist eesmärki, ettekannete loogikat, esinejate tausta ja sõnumeid. See võimaldab tõlkida mitte ainult sõnu, vaid edasi anda ka nende taga peituvat mõtet.
- **Numbrite ja andmete täpsus:** numbreid, statistikat ja finantsandmeid on reaalselt kuulmise pealt veatult keerulisem tõlkida. Kirjalik materjal tagab nende andmete täpse ja korrektse edastamise.
- **Sujuvus:** kui tõlk teab, mis teema päevakavas järgmisena tuleb või milline slaid ekraanile ilmub, suudab ta tõlkida enesekindlamalt ja sujuvamalt, mis muudab ka kuulaja kogemuse meeldivamaks.

Millal materjal saata?

Mida varem materjal ettevalmistamiseks tõlgini jõuab, seda kvaliteetsem on suulise tõlketeenuse lõpptulemus.

- **Ideaalne: 15–6 tööpäeva enne üritust.** See annab tõlgile piisavalt aega põhjalikuks süvenemiseks, terminoloogia nimekirja koostamiseks ja vajadusel korraldajale täpsustavate küsimuste esitamiseks.
- **Minimaalne: 5–3 tööpäeva enne üritust.** See on miinimum aeg, et tõlk jõuaks materjaliga tutvuda.

- **Viimasel hetkel: parem hilja kui mitte kunagi.** Isegi kui lõplikud materjalid valmivad alles üritusele eelneval õhtul, võiks neid tõlgiga jagada. Ka mõni tund või paarkümmend minutit ettevalmistust on parem kui mitte midagi. Aga sel juhul tuleks arvestada, et tõlk ei saa piisavalt kodutööd teha ja tulemus võib paista tõlkimise kvaliteedist.

Mis materjali tõlk ettevalmistamiseks vajab?

- Ürituse päevakava ja ajakava
- Esinejate nimekiri (koos ametinimetustega)
- Seminari/konverentsi ettekannete slaidid
- Ettekannete ja kõnede sisutekstid, teesid või skriptid
- Osalejatele jagatavad materjalid
- Koolituse puhul sisuline materjal, kasutusjuhendid, õpikud vms
- Teemaga seotud veebilehtede lingid
- Spetsiifiliste terminite ja lühendite sõnastik (kui on olemas)

Kas valida sünkroontõlketehnika või giidikomplektid?

Suulise tõlke puhul on oluline aspekt tõlgitava heli kvaliteet. Tõlkimise ajal peab tõlk samaaegselt kuulama, analüüsima, tõlkima ja rääkima. Kui kuulatav heli on nõrk, raskesti kuuldav või kajaga, peab tõlk kulutama suure osa oma energiast ainuüksi sõnade väljaraalimisele ja sisu mõistmisele. Tulemus: kui aju tegeleb kehva heli kuulamisega ja tõlgendamisega, jääb vähem ressursi sisu analüüsiks ja tõlkimiseks, mis soodustab tõlkevigade või pauside tekkimist.

Seepärast on alati vajalik suulise tõlketeenuse osutamiseks tellida ka tõlketehnika. Kõige laialdasemalt on kasutuses sünkroontõlketehnika, mis sobib konverentsidele, koolitustele ja kongressidele. Liikuvamal või väikese osalejata arvuga sündmusel võib tõlkimiseks kasutada ka kaasaskantavat giiditehnikat. Mõlema puhul edastatakse tõlge kuulajani läbi kõrvaklappide. Seepärast võib mõnikord need kaks tehnikat segi ajada, kuigi mõlema tehnika otstarve on kardinaalselt erinevad.

Sünkroontõlketehnika (konverentsi tõlketehnika) on mõeldud professionaalseks, kahe-suunaliseks tõlkimiseks, kus tõlk peab kuulama ühte keelt ja samal ajal rääkima teist keelt, vajades selleks täielikku heliisolatsiooni.

Giiditehnika (giidikomplektid) on mõeldud ühe-suunaliseks informatsiooni edastamiseks ühelt esinejalt paljudele kuulajatele, seda tihti mürarikas või liikuv keskkonnas.

Sünkroontõlketehnika

Sünkroontõlketehnika on suulise tõlkimise lahendus, mis on mõeldud spetsiaalselt sünkroontõlke tegemiseks.

Sünkroontõlketehnika peamised komponendid

1. **Tõlkekabiin.** Tegemist on helikindla kabiiniga, kus tõlgid tõlkimise ajal istuvad. Helikindel kabiin tagab kaks olulist sünkroontõlke kvaliteeti mõjutavat aspekti;
 - tõlgi hääl ei kostu saali ega sega saalis olijaid, sh esinejat;
 - saali müra (nt köhimine või kuulajate omavaheline jutt) ei sega tõlki, kes vajab keskendumiseks täielikku vaikust.
2. **Tõlkepult.** Tõlkekabiinis on spetsiaalne pult, millega tõlk haldab helisid. Ta saab valida, mis keelt ta kuulab (originaal kõnelejat või teist tõlki), reguleerida helitugevust ja oma mikrofoni sisse-välja lülitada (nt köhatuse hetkeks vms).
3. **Keskseade ja saatja.** Keskseade võtab vastu esineja originaalheli (saali helisüsteemist) ja tõlkide tõlgitud heli ning edastab selle juhtmevabalt (infrapuna- või raadioside kaudu) kuulajate vastuvõtjatesse (kõrvaklappidesse).
4. **Vastuvõtjad ja kõrvaklapid.** Kuulajad saavad endale vastuvõtjaga kõrvaklapid, millel on kanalivalik. Nad saavad valida, kas kuulata esineja originaalheli (nt „Kanal 0“) või tõlgi tõlget (nt „Kanal 1 - eesti“, „Kanal 2 - inglise“ jne).

Sünkroontõlketehnika otstarve on võimaldada sujuvat mitmekeelset suhtlust reaalses, kus tõlgid saavad töötada professionaalsetes tingimustes ilma segajateta.

Giiditehnika

Giiditehnikat nimetatakse ka sosintõlke tehnikaks, kuid tehnika peamine otstarve on ekskursioonide läbiviimine mürarikas keskkonnas.

Peamised komponendid

1. **Saatja ja mikrofoni.** Esinejal (nt giidil või koolitajal) on väike, kaasaskantav, patareitoitel saatja ja mikrofoni (või rinnamikrofoni). Ta räägib mikrofoni.
2. **Vastuvõtjad ja kõrvaklapid.** Kuulajatel on sarnased väikesed vastuvõtjad ja kõrvaklapid. Klappidest kuulevad nad esineja juttu, isegi kui nad asuvad temast kaugemal või ümberringi on müra (nt tehases või muuseumis).
3. **Puudub helikindl kabiin ja keskseade.** Süsteem on ühesuunaline (üks räägib ja paljud kuulavad) ja mobiilne (rääkija ja kuulajad saavad ruumis ringi liikuda).

Giiditehnika otstarve on võimaldada ühe inimese häält otse kuulajate kõrvadesse, et ületada pikemad vahemaa või taustamüra.

Nüüd jõuamegi küsimuse tuumani – millal kasutada üht või teist tehnikat?

Millal kasutada sünkroontõlketehnikat?

Eelista sünkroontõlketehnikat, kui:

- tegemist on **konverentsi, kongressi või ametliku kohtumisega**;
- vajatakse **sünkroontõlget** (tõlge peab toimuma reaalses);
- üritus kestab **kauem kui 2 tundi** (tõlgid peavad saama töötada kabiinis vahetustega);
- tõlget vajab **suur kuulajaskond**;
- vajatakse **mitut tõlkesuunda** (nt eesti>inglise, inglise>eesti jne);
- **helikvaliteet ja professionaalsus** on kriitilise tähtsusega;
- arutelu sisu on **konfidentsiaalne** (siis on vaja infrapunaga saatjaid).

Millal kasutada giidikomplekte (kaasaskantavat süsteemi)?

Giiditehnikal on kaks peamist kasutusala:

1) Ekskursioonid ja koolitused

- Ekskursioonid **tehases, muuseumis** või linnatänaval.
- **Liikuvad seminarid** või töötoad, kus grupp liigub ringi.
- **Mürarikad keskkonnad**, kus esineja hääl ei pruugi kostuda kõigi osalejateni.
- **Vaiksed keskkonnad** (nt kirik, raamatukogu jms), kus rääkida tohib ainult vaikselt.

2) Tõlkimine (sosinatõlke teenuse asemel)

Giiditehnikat *võib teatud olukordades* kasutada ka tõlkimiseks, aga seda nimetatakse siis kaasaskantavaks sünkroontõlke tehnikaks või sosintõlke tehnikaks. See sobib ainult siis, kui:

- tõlget vajab **väike osa grupist** (nt 3–15 inimest) ja tõlkekabiini paigaldamine pole võimalik;
- tõlk on kuulajate seas ning kuulab esineja kõnet ja **sosistab** tõlget oma saatja mikrofoni. Need 3-15 inimest kuulevad tõlgi tõlget oma vastuvõtjatest;
- üritus on **lühike** (1 kuni 2 tundi), sest ilma helikindla kabiinita tõlkimine kurnab tõlgi kiirelt (pikema ürituse puhul on vaja tellida 2 tõlki);
- tegemist on **liikuva üritusega, mis vajab tõlget** (nt ringkäik objektil vms).

Kas konverentsile võib tellida ka giiditehnika?

Giiditehnika kasutamine konverentsil on võimalik, aga tuleb arvestada, et tõlke helikvaliteet, täpsus ja kiirus ei ole võrreldavad professionaalne sünkroontõlketehnika abil tehtava tõlketeenusega. See on nõ hädalukorra lahendus, kui eelarve või ürituse ruumid ei võimalda tehnikat kasutada ning tõlget vajavad kuulajad lepivad kehvema tõlkega.

Kokkuvõte

	Sünkroontõlketehnika	Giiditehnika
Ürituse põhieesmärk	Pakkuda osalejatele reaajas professionaalset sünkroontõlget	Võimaldada info edastamine liikuvale grupele / mürarikas keskkonnas
Tõlkekabiin vajalik?	Jah (helikindel)	Ei
Tõlkepult vajalik?	Jah (erinevate helikanalite haldamiseks)	Ei
Tehnika kasutajad	Esineja(d), paaris töötavad sünkroontõlgid ja kuulajad	Esineja, giid, koolitaja või (sosin)tõlk ja kuulajad
Kas tehnika paigaldamisel on abi vaja?	Tehnika on statsionaarne (paigaldatakse ruumi) ja tehnika rendiga tuleb kaasa üldjuhul ka tehnik, kes seadmed üles paneb, ürituse ajal seadmete tehnilise toimimise eest vastutab ja ürituse lõppedes tehnika ka kokku paneb.	Tehnika on lihtsasti kasutatav ja kaasaskantav; tehnika rendiga eraldi tehnikut ei ole tarvis tellida.
Heli saatmise suund	Kahesuuneline (esineja räägib, samal ajal tõlk kuulab ja samuti räägib; tehnika võimaldab reaajas kuulata klappidest esinejat või tõlget)	Ühesuuneline (korraga räägib üks esineja (või tõlk) ja paljud kuulavad, tehnikal on üks kanal)
Põhiotstarve	Konverentsid ja kongressid	Ekskursioonid, tehasekülastused, sosintõlge väiksele grupele